

компетентностей для роботи в інклюзивному середовищі / О.А.Голюк / Освіта дітей з особливими потребами: від інституалізації до інклюзії // Зб. тез. доп. / Редкол.: В.В.Засенко, А.А.Колупасва, Н.І.Лазаренко, З.П.Ленів. – Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2016. – С. 79-82.

3. Деркач О.О. Педагогіка творчості: Арт-терапія та казкотерапія на допомогу вчителю, вихователю, практичному психологу: Навчально-методичний посібник. – Вінниця, ВДПУ, 2009. – 89 с.

4. Лазаренко Н. Культура мовлення як невід'ємна складова ключових компетентностей сучасного педагога / Н. І. Лазаренко // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Філологія (мовознавство) : Збірник наукових праць / [гол.ред. Н. Л. Іваницька]. – Вінниця : ТОВ «Фірма «Планер», 2016. – Вип.23. – С.36-42.

5. Лазаренко Н. І. Формування в дітей з функціональними обмеженнями індивідуальної системи знань сенсожиттєвого характеру засобами арт-терапії / Н. І. Лазаренко, А. В. Хіля, А. М. Коломієць // Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови, 2017. - Вип.13. – С. 124-156.

6. Лук'янченко М. Формування здоров'язберігаючої компетентності учнів: проблеми та перспективи / Микола Лук'янченко // Молодь і ринок. – №2 (85). – 2012. – С.76-79.

7. Хіля А. В. Специфіка формування соціальної компетенції у дітей з функціональними обмеженнями (у розрізі Вінницької області) / А. В. Хіля // Становлення і розвиток педагогіки. Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції (м. Івано-Франківськ, 23-24 грудня 2016 року). – Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2016. – С. 150-152.

8. Хіля А. В. Виховання у дітей з функціональними обмеженнями ціннісного ставлення до життя засобами арт-терапії : дис. на здобуття наукового ступеня : канд. пед. наук спеціальністю 13.00.07 – теорія і методика виховання; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. – Вінниця, 2017. – 339 с.

9. Зінкевич-Євстигнеєва Т. Д. Тренінг з казкотерапії. – СПб.: ТОВ «Мова», 2006. – 176 с.

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У РОЗВИТКУ ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

К.Корчинська, здобувач ступеня вищої освіти «магістр»

Науковий керівник: Н.Ю.Родюк, кандидат філологічних наук, доцент

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського (Україна)

USING INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN THE DEVELOPMENT OF RELATED SPEECH OF YOUNGER SCHOOLCHILDREN

K.Korchinska, master's student

Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)

Анотація. У статті розкрито сутність зв'язного мовлення молодших школярів. Окреслено психолого-педагогічні основи розвитку зв'язного мовлення учнів початкової школи. Показано, як потрібно зацікавити дітей на уроках мови, використовуючи інноваційні технології.

Ключові слова: зв'язне мовлення, інноваційні технології, розвиток зв'язного мовлення, комунікативна компетентність, навчально-мовленнєва діяльність.

Abstract. The essence of related speech of younger schoolchildren is disclosed in the article. The psychological and pedagogical bases of the development of related speech of primary school pupils are outlined. It shows how to get children interested in language lessons using innovative technologies.

Key words: related speech, innovative technologies, related speech development, communicative competence, teaching and speech activity.

Мова – явище унікальне. Вона є засобом спілкування, збереження і засвоєння знань, формою обміну інформацією, вона є відображенням національно-духовної культури людини. Однією з головних цілей навчання мови є забезпечення високого рівня комунікативної компетенції. Тобто формування національно свідомої, духовно багатого мовної особистості, яка буде володіти вміннями та навичками вільно користуватися усіма засобами мови, засвоїть культуру мовлення. Саме на це спрямована мовна освіта в Україні.

Питання розвитку зв'язного мовлення завжди буде актуальним та посідатиме одне з найголовніших місць в різнобічній системі роботи загальноосвітнього закладу, тому що мовлення є засобом спілкування, передачі думок і почуттів між людьми, обміну і засвоєння інформації. Розвиваючи мову та зв'язне мовлення, дитина вчиться встановлювати контакт з оточуючими, навчається висловлювати свої думки та ідеї, мислити та проявляти себе в різних творчих проектах.

Важлива роль у реалізації завдань з розвитку мовлення належить саме початковій школі, адже в цей період закладаються основи комунікативної компетенції. У дітей розвиваються навички практичного володіння мовою, вони навчаються правильно висловлюватися в усній та письмовій формі. Як зазначає Г. Олійник, «потрібно працювати над усним та писемним мовленням у нерозривному зв'язку, пам'ятаючи, що більш розвинене усне мовлення учня зумовлює вищий рівень писемного і, навпаки, розвинене писемне мовлення впливає на багатство усного» [2, 7]. Саме це є основним завданням, яке має виконати школа.

Програма початкової школи ставить перед нами нову мету вивчення пропедевтичного курсу української мови, яка полягає у формуванні комунікативної, читацької та інших ключових компетентностей, розвитку особистості здобувачів освіти засобами різних видів мовленнєвої діяльності [4, 94]. А комплекс знань з мовознавчої науки слід вивчати в такому обсязі, який є необхідним для розвитку комунікативних умінь учнів молодших класів.

Коли дитина починає навчатись в загальноосвітньому закладі, рідна мова нею вже засвоєна, але під час навчання в мовленні дитини відбуваються значні перетворення. Ці перетворення та труднощі зумовлені тим, що рідна мова стає для дитини не тільки способом комунікації але й навчальним предметом, а це означає, що учень вступає в нові та абсолютно незнайомі йому взаємини з мовою. Тому на сьогоднішній день усі уроки української мови треба будувати так, щоб вони нерозривно поєднувались з предметно-продуктивними видами діяльності та створювали умови для спілкування, складання учнями монологів, діалогів на різні теми та з різною метою. Саме такої думки дотримуються автори системи розвиваючого навчання Д.Б. Ельконін і В.В. Давидов [1].

Зважаючи на те, що головним напрямком розвитку початкової освіти в Україні є підвищення її рівня до європейського стандарту, в школах починають застосовувати інноваційні технології навчання – це радикально нові чи вдосконалені технології, які приносять суттєві позитивні зміни в результат педагогічного процесу.

Інноваційне навчання – це «зорієнтована на динамічні зміни в навколишньому світі навчальна та освітня діяльність, яка ґрунтується на розвитку різноманітних форм мислення, творчих здібностей, високих соціально-адаптаційних можливостей особистості» [11, 7].

Динаміка сучасного розвитку людства приводить до висновків, що навчальний заклад, педагогічний колектив, педагог, що ігнорує у своїй діяльності інноваційний підхід до навчання та виховання, не тільки відставатимуть від розвитку суспільства, його тенденцій та цінностей, а й сприятимуть формуванню особистості, покоління в цілому, заздалегідь не підготовлених до сучасних інтелектуальних, духовних, соціальних надбань. Педагог із закоренілою позицією, який не звертає уваги на стрімкий розвиток освіти та науки, байдужий до засвоєння та адаптації у своїй педагогічній діяльності нового, сучасного підходу, формуватиме подібне ставлення і у своїх вихованців, з яких мало хто зможе стати успішною людиною.

Зважаючи на сьогоднішній день, з огляду на сучасні реалії життя, вчитель має застосовувати в організації навчального процесу нові методи та прийоми подачі інформації дітям. Адже мозок дитини, налаштований на отримання знань у формі гри та ігрової діяльності. Саме в цьому і виявляється майстерність та готовність педагога до саморозвитку та інноватики.

Відомо, що кожен учень має свій рівень розвитку, та по-різному засвоює нові знання й інформацію. Раніше вчителі не застосовували індивідуальний підхід до кожного учня. Тепер же, з використанням інноваційних методів і прийомів, вони отримали можливість навчати та виховувати дітей таким чином, щоб задовольнити індивідуальні потреби кожного учня.

Також, дуже важливо, організувати навчальний процес так, щоб діти активно, з цікавістю і захопленням працювали на уроці. Щоб педагог бачив результат своєї діяльності і міг його оцінити.

Саме тут на допомогу вчителю у вирішенні освітніх завдань приходять поєднання сучасних інноваційних технологій з традиційними методами навчання. Доцільно на уроці в початковій школі використовувати один-два інноваційних методи, а не цілі комплекси. Адже перевантаження уроку приведе до втрати цінності вивченого матеріалу та перезбудження дітей.

У початковій школі на уроках української мови доцільно використовувати такі інноваційні методи навчання:

- «Авторське крісло»,
- «Мікрофон»,
- «Робота в парах»,
- «Міні ажурна пилка» ,
- «Мозковий штурм» та інші.

Застосування цих технологій на уроках розвитку мови дає змогу учням:

- опанувати навчальний матеріал, підходити творчо, вміти аналізувати його;
- вчитися поважати думку інших людей та вислуховувати її;
- збагачувати власний пізнавальний досвід, моделюючи і розв'язуючи пізнавальні та життєві та ситуації;
- учитися будувати конструктивні відносини в групі, визначати своє місце в ній, уникати конфліктів, розв'язувати їх, шукати компроміси, прагнути до діалогу, знаходити спільне розв'язання проблеми;
- розвивати навички проектної діяльності, самостійної роботи, виконання творчих робіт;
- вчитися бачити та відчувати красу рідної мови, вільно володіти як усним, так і писемним мовленням.

Отже, щоб досягти високого результату, вчителю потрібно планувати, розробляти та проводити уроки так, щоб кожен учень на уроці говорив, висловлював свою думку не боячись сторонніх засуджень, а не був стороннім мовчазним спостерігачем. Тому варто проводити нетрадиційні уроки з використанням інноваційних технологій.

Велика різноманітність сучасних інноваційних педагогічних технологій вимагає від вчителів уваги та відповідної підготовки до їх вибору та використання у навчально-виховному процесі початкової школи. Така навчальна діяльність буде під силу тільки творчому та прогресивному педагогу, який буде здатен до саморозвитку, та зможе застосувати набуті знання у нестандартних ситуаціях.

На жаль у більшості вчителів початкової школи виникають різноманітні проблеми у ході інноваційної діяльності, а саме:

- не бажання щось міняти у стилі роботи
- брак часу
- використання інновацій формальне а не практичне
- недостатнє методичне забезпечення

Зрозуміло, що шлях зростання від педагога – дилетанта до педагога – новатора складний і не завжди бажаний, але він потрібен педагогу для реалізації освітніх цілей та завдань, з навчання та виховання молодших школярів.

На сьогоднішньому етапі розвитку суспільства, особистість вчителя має бути носієм визначених моральних цінностей та ідеалів, зразком для наслідування та взірцем педагогічної свідомості. Успішна творча діяльність педагога - це здатність до нестандартного, пошуково-проблемний стилю мислення, уміння створювати нестандартні навчальні і виховні ситуації, оригінальність у своїй педагогічній діяльності, творча фантазія, розвинена уява, креативність, незвичайні особистісні якості.

Не зважаючи на достатньо «проти», інноваційні технології впроваджуються в освітній процес, і з кожним роком посилюється їхній вплив на якість освіти, виходячи на новий рівень.

Отже, нині, з розвитком суспільства, тобто продукуванням нових знань, створенням нових технологій, систем комунікацій, ускладненням соціальних зв'язків, одним з найважливіших стратегічних завдань є забезпечення якості підготовки спеціалістів на рівні міжнародних стандартів. Розв'язання цього завдання можливе за умови зміни педагогічних методик та впровадження інноваційних технологій навчання [3, 22].

Список використаних джерел:

1. Бадер В.І. Розвиток усного і писемного мовлення молодших школярів / В.І.Бадер. – К. : «А. П. Н.», 2000. – 314 с.
2. Білоусенко П.І., Явір В.В. Проблемно-ситуативні завдання на уроках української мови / П.І.Білоусенко, В.В.Явір. – К. : Освіта, 1990. – 128 с.
3. Голюк О.А. Теоретико-методологічні засади формування діалогічної культури в майбутніх вчителів у процесі вивчення педагогічних дисциплін / О.А.Голюк // Вісник Глухівського державного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки. Випуск 13. – Глухів: ГДПУ, 2009. – С.244-252.
4. Державний стандарт початкової освіти // Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти: 1-2 класи. – К. : ТД «ОСВІТА-ЦЕНТР+», 2018. – С. 92-121.
5. Крутій К.А. „Створення мовленнєвого середовища, теоретичні засади і практична реалізація” / Запоріжжя: ЛПС, 2001. – 203 с.
6. Лазаренко Н. Культура мовлення як невід’ємна складова ключових компетентностей сучасного педагога / Н. І. Лазаренко // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Філологія (мовознавство) : Збірник наукових праць / [гол.ред. Н. Л. Іваницька]. – Вінниця : ТОВ «Фірма «Планер», 2016. – Вип.23. – С.36-42.
7. Лазаренко Н. І. Розвиток пізнавальної активності першокласників у період навчання грамоти / Н.І.Лазаренко // Початкова школа. – 1999. – № 5. – С.13-16.
8. Моніторинг наукової діяльності у Вінницькому державному педагогічному університеті імені Михайла Коцюбинського. 2015 рік : інформаційно-аналітичний збірник / С. В. Подолянчук, Н. І. Лазаренко, І. Є. Руснак та ін. ; за ред. С. В. Подолянчука. – Вінниця : ФОП Легкун В. М., 2016. – 111 с.
9. Науково-освітній потенціал нації. Погляд у XXI століття / за ред. В.Литвина. – К. : Навч. книга, 2004. – Кн. 1. – 640 с.
10. Родюк Н.Ю. Тенденції професійної спрямованості майбутніх учителів початкової школи в умовах інтеграційних процесів / Н.Ю.Родюк // Актуальні проблеми дошкільної та початкової освіти в контексті сучасних освітніх парадигм : збірник матеріалів науково-практичної конференції викладачів і студентів факультету дошкільної, початкової освіти та мистецтв (Вінниця, ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 5-6 квітня 2017 р.) / за ред. О.А.Голюк ; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, факультет дошкільної, початкової освіти та мистецтв. – Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля», 2017. – Вип. 6. – С.57-60.
11. Химинець В.В. Інновації в початковій школі / В.В.Химинець, М.Ю.Кірик. – Тернопіль : Мандрівець, 2012. – 312 с.

ЗНАЧЕННЯ СІМ'Ї В РОЗВИТКУ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОБДАРОВАНОЇ ДИТИНИ

О.Марценюк, здобувач ступеня вищої освіти «магістр»

*Науковий керівник: О.П.Демченко, кандидат педагогічних наук, доцент
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського (Україна)*

THE FAMILY CONSEQUENCE IN THE DEVELOPMENT OF THE CREATIVE POTENTIAL OF GIFTED CHILD

O. Martsenyuk, master's student

Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)

Анотація. Показано значення батьків у виявленні обдарованості дитини. Розкрито особливості впливу умов сімейного виховання для розвитку здібностей і реалізації творчого потенціалу. Проаналізовано помилки батьків у вихованні обдарованих дітей.

Ключові слова: обдарованість, обдарована дитини, творчість, творчий потенціал.